

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo i.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

de hō. est em spes magna penitentibz qd
aduocat nō fact⁹ est iudex nō. j. Jo. ij. Si
qs peccauerit: aduocatū habem⁹ apud pa
trē iesum chm zc. Innuat p̄grega Bern.
Tres causas speradi in dei miseratōe di.
Trina p̄sideratio i quibus tota spes mea
consistit.

Charitatē adoptionis.

Charitatē p̄missionis

Et p̄rem redditiōis.

De p̄mo Glo. sup illud **M**atth. vj. Bz nō
In hō dat fiducia. Quid em negabit fili⁹
q̄ iā dedit q̄ p̄ est. De scōdo **R**ho. xv. Per
patientia z solationē scripturaz spem ha
beamus. De tertio **E**ccl̄s. viij. Sermo il
lius p̄tate plen⁹ est. Scōda est p̄sideratio

nre virtuosē opationis **S**ic. in mo. Lum
opus crescit p̄mij fiducia crescit. Jo Titū
ij. Sobrie z iuste z pie viuam⁹ in hō seculo
expect. beatā spem. Secur⁹ de re q̄ bonū

pignus apud se bz: sic sunt securi de regno
celoz q̄ pign⁹ hnt spūscī. ij. **L**oz. j. Qui
dedit pign⁹ spūs in cordibz nris. Itē cer
tus esse pōt de re q̄ venalis est q̄ p̄ciū bz
apud se: sic cert⁹ eē dz de regno eterno qui

mktas tribulationes sustinuit q̄b emittur.
Sic. in mo. Scti viri q̄ labores exhibet
tot remunerationis sue pignora itra spei
cubiculū clausa tenet. Is secur⁹ esse pōt d

regno futuro cui iā in p̄nti datū est sup se
ipm regnare. Bern. Non est via ad regnū
sine p̄mitijs regni: nec sperare pōt regnuz
celestē cui non super membra p̄p̄ia regna
te adhuc donat. **T**ertia est p̄sideratio s̄a

ete interuentiōis. p̄mo b̄tē p̄ginis matris
dei. Cui cantat eccl̄ia Salue regina mise
ricordie vita dulcedo z spes nra. Itē ange
loz q̄ bonū nrm desiderant z de ipso gau
dent **L**uc. xv. Gaudiū est angelis dei sup
vno pctōre p̄niam agente. Itē scōdoz oim.
p̄s. **L**euauit oculos meos **A**mōres: vñ ve
niet auxiliū mihi. **D**ōtes spirituales sūt

scti. Et sic dicit **G**uillerm⁹ lugduñ. **D**ul
tā debem⁹ h̄re fiduciā in sc̄is illis / specia
līf de q̄z pietate plā habem⁹ argumēta q̄
sc̄z legunt in hac vita fuisse pietat⁹ emine
tis. **E**xemplū de b̄to nicolao: de q̄ legit
q̄ erat valde compatēs z sup afflictoz p̄a
gestans viscera. Et de b̄to martino q̄ diui
sit palliū paup̄. Et de multz alijs: mktā s̄i
milia legunt. **P**ropterea d̄t Bern. ser. ij.

o oibz sc̄is. Sane vt gliam q̄ a solo deo ē
sperare liceat. sūmope a nobis desiderada
sunt suffragia sc̄toz.

Tertiar. **A**u. zc. **N**otate itaqz qd lex
d̄t. **D**ez spem nraz ad solā referre de
bem⁹ fūme charitatis p̄udentiā a q̄ mūdt
elementa z eoz dispositio p̄cesserūt: sine q̄
nō est armis vel ingenio p̄fidentū. **L**. de
ve. iu. enucleando. l. j. z de pe. dif. ij. c. **A**d
huc instāt. Quicūqz iuocauerit nomē d̄ni
salu⁹ erit. **D**ino q̄ sperandū est ip̄ d̄no. **A**u
dite. **S**i rex esset clemēs z p̄ q̄ p̄ totū reg
gnū facit clamare: si q̄s me offenderit rede
at me: z oia indulḡ. Itaqz certū est q̄ sic
multis indulgit. z p̄trea in ei⁹ curia sunt
oēs iteruentire parati p̄ sic redeuntibz / nō
ne multū sperare dz aliq̄s q̄ offenderit re
gē inuenire misericordiam apud eū absqz diffi
dentiā. **E**xpone z applica: notādo illd p̄s
Sperent in te q̄ nouerit nomē t. d̄ne zc.

Dñica. vj. post Trinitatis

Sermo. j.

Nisi abunda

uerit iusticia v̄ra plus q̄ scri
bay z phariseoz: nō intrabit
in reg. celoz **M**atth. v. Quicūqz baptizati
sum⁹ in ch̄o iesu: in morte ip̄s⁹ baptizati
sum⁹. **R**o. vj. Jo bñ decet vt abūdet iusti
cia nraz. **I**n illis aut p̄bis tangit triplex
consideratio.

Prima est baptismalis. Quicūqz in ch̄o
baptizati sum⁹.

Scōda est spūalis sanctificatiōis. in ch̄o
iesu q̄ oēs sanctificat.

Tertia est sp̄ialis miseratiōis. i morte
ip̄s⁹ zc. De his tribz **A**po. j. Dilexit nos z
lauit nos a pctis nris in sanguie suo.

Nisi abunda. zc.

Prim⁹ ar. **A**n p̄uenient diffinīat ius
sticia a legis p̄t: **I**usticia ē p̄stans z
p̄petua volūtas ius suū vnicūqz tribuēs.
Nō. **S**ola dei volūtas ē p̄petua. **I**stī iu
sticia ē p̄petua volūtas i solo deo ē iusticia
Rūder tho. ij. q. lviij. **S**ic d̄t **I**nō. lib.
erym. **I**ust⁹ d̄t q̄ ius custodit. **A**d h̄ aut q̄
act⁹ sit p̄tuosus circa q̄cūqz materiā opoz
tet q̄ sit volūtari⁹ z q̄ sit stabīl z firm⁹. q̄a
vt d̄t p̄hs. ij. etb. **O**p̄tet q̄ op̄et sc̄is z el̄

113

Domnica. VI. post Trinitatis

ges p[ro]p[ter] debitū finē z imob[il]it[er]. Et p[ri]mū in/ cludit in scdo: q[ui] q[ui] p[er] ignorantia[m] sit e[st] iuo/ luntariū. vt d[icitur] iij. eth. Iō in diffinitio[n]e iu/ sticie ponit volūtas ad o[mn]idēdū q[ui] act[us] iu/ sticie v[er]o e[st] volūtar[us]. Addit aut[em] de p[er]stan/ tia z p[er]petuitate ad designādū firmitatem. Iō p[re]dicta diffinitio e[st] p[er]fecta diffinitio iu/ sticie nisi q[ui] act[us] p[er] habitū. Posset t[ame]n sic reduci in debitā formā diffinitio[n]is Iu/ sticia e[st] habit[us] fm que aliq[ui]s p[er]stāt z p[er]pe/ tua volūtar[us] i[us] suū vnicuiq[ue] tribuit. Ad argumentū at[er] dicēdū q[ui] sola dei volūtas e[st] p[er]petua. i. p[er]petuo durās. s[ed] alia potest e[ss]e p[er]petua. i. aliq[ui]d volēs p[er]petuo sic q[ui] p[er]petuū ibi attendit ex p[ar]te obiecti voluti nō fm p[er]petuā duratiō[n]e act[us] volūtar[us]. Neq[ue] sup[er]flue addit p[er]stās in q[ui] designat firmū p[er]seuerā[n]te positū in tali actu volēdi. Hec Tho. P[ro]p[ter] fun. Dis scptura z poetarū z p[ro]p[ter] nos ad suādā iusticiā horat. Virgili. vi. en. Discite iusticiā moniti. et Aristo. v. Eth. tractat de iusticia z mltū eā cō/ mēdat. vbi dicit q[ui] iusticia e[st] habit[us] a q[ui] sunt opatiui iustoz z a q[ui] iusta opant z volunt. Querit q[ui] de illa diffinitio[n]e q[ui] dat a iurispe/ rit[is]. zc. Dic m. vt s[ed]. Post r[ati]ō[n]e dicas. iu/ xta i[st] g[ra]m hāc diffinitio[n]e videat hō q[ui]d vni/ cuiq[ue] tribuēdum sit: z h[ic] faciat vt iust[us] sit. Debz v[er]o deo hō reuerētā z honorē: p[ri]mo beniuolētiā z amorē: sib[is] ip[s]i castimo/ niā z pudorē. De p[ri]mo malach. i. Si ego p[er] vbi honor me. De scdo Ro. xij. Re/ mini q[ui]c[un]q[ue] debeat[is] nisi vt inuicē diligatis. De tertio Ro. vij. Debitorēs sum[us] n[on] car/ ni vt fm carnē viuam[us]. Si em[en] fm carnē vi/ xerit[is] mortem[us] zc. De q[ui] mala sunt cō/ tra dei honorē sic sunt p[er]iuria: blasphemie: irreuerētie zc. Quot z q[ui]nta p[er] p[ri]mū amo/ rē sic sunt dissensio[n]es: odia: detractio[n]es: op/ pressionēs: fraudes zc. Quot enormia p[er] castimonā z pudorē. vt sunt fornicatio[n]es adulteria. zc. Per iusticiā q[ui]ppe v[er]o rō subij/ ei deo z sensualitas hūiliāda e[st] sub rōne. Figura Gen. xvj. De agar fugiēte a sarai q[ui] p[er] angelū reducta e[st] q[ui] monuit eā hūiliari sub māu sarai. Spūalr agat q[ui] acilla erat s[ub]t[er] carne. Sarai v[er]o q[ui] erat d[omi]na s[ub]t[er] rōne. vñ z sarai iterptat p[ri]nceps mea. Fugit ali/ q[ui] sensualitas iperū rōnis: s[ed] t[ame]n sp[iritus] est re/ ducēda z subigēda rōni. Qm[od] vt d[icitur] ber. Ancillam d[omi]nari z d[omi]nam ancillari magna

Sabusto est. Secund[us] ar. Notādū q[ui] cū saluator d[icitur] Nisi abun. iusti. v[er]a zc. Nō sumit iusticia p[er] p[er]tute capitali q[ui] e[st] sp[iritus] p[er]tut[us] q[ui] vnicuiq[ue] reddit q[ui]d suū est: s[ed] generalr p[er] q[ui]c[un]q[ue] p[er]tute put dicit Hiero. q[ui] oēs p[er]tutū sp[iritus] sub vno iusticie noie p[er]tinent. Et fm heriam Aug. dicit duas e[ss]e p[ar]tes iusticie. s. declinare a malo z facere bonū. q[ui] sic iusticia distin/ guit p[er] p[er]tū. Pensem[us] at[er] bñ q[ui] sit terribil[is] d[omi]ni cōminatio: di. Nisi abund. zc. nō irra. in reg. celoz. In euāgelio itaq[ue] tria s[un]t ad iusticia verā spectācia.

Primū e[st] saluator[is] instructio. Secūm est instructio[n]is specificatio. Tertiu[m] e[st] specificatio[n]is p[er]clusio. Primū igit[ur] est saluatoris instructio: eū dicit. Nisi abund. zc. Erat em[en] iusticia scnbaz z p[er]phariseoz vana z simulata z imperfecta. ha/ bebat q[ui] tres p[er]ditio[n]es vitupabiles.

Prima e[st] falsitas simulatio[n]is. Secūda e[st] vanitas intētiōis. Tertia est p[er]uitas imperctio[n]is. Nra q[ui] iusticia v[er]o h[ic] p[er]ditio[n]es oppositas. vt sit vera/ recta/ z p[er]fecta. Prima igit[ur] est falsitas simulatio[n]is. Erat ei simulatio[n]e ple/ ni. Vñ in euāgelio sepe eos vocat hypocri/ tas vt p[er]t[us] Dat. xxiij. Habebāt v[er]oq[ue] fo/ lia p[er]boz sine fructu Dat. xxiij. Dicit em[en] z nō faciūt zc. Nisi q[ui] abundauerit zc. q[ui] n[on] ex p[er]bis iustificabimur s[ed] ex opibus. Sed heu q[ui] multiplex nūc regnat simulatio. tū in hūanis officij: tū i mudanis amicij: tū in secularib[us] negocijs. In h[ic] aut[em] ser. dicit dū de p[ri]mo. s. de simulatio[n]e in hūanis offi/ cijs q[ui] mltiplex e[st] vt patere potest discurre/ do per status.

Primo p[er] statū eccl[esi]asticoz. Secūdo p[er] statū laicoz. Tertio p[er] statū ch[ri]stianoz. Vbi p[ri]mo notādū q[ui] h[ic] accipim[us] officij g[ra]m/ lit[er]e. Et certe in q[ui]libet statu mltē sūt cor/ ruptio[n]es. p[er]s. Corrupti sūt z abominabi/ les facti sunt i studijs suis zc. Nō ei tales sunt i p[er]tate q[ui]les e[ss]e debēt z fingūt: q[ui]d ap/ parebit fat[us] discurredo p[er] stat[us]. Per status p[ri]mo eccl[esi]asticoz q[ui] debēt e[ss]e v[er]i deuoti et spūales. Leui. xxi. Sacerdotes sc[ri]ti erunt d[omi]no dō suoz n[on] polluet nomē ei[us]. Incellū ei dū z panes dei sui offerūt: debēt itaq[ue] e[ss]e

fati et spūales diuinū officū deuote dicen
do. c. Dolentes. de cele. mis. facta reuerent
z ppter deū tractando z mistrando. Et ad.
liij. Dundamini q fert vasa dñi. Sacra-
menta dñi pnt vasa dñi. vasa. In quā diuie
grēz sobrietate z caste viuēdo. Leuit. xij. Nō
q habuerit maculā nō accedet ad misterii
um dei sui. Bern. De his q in carne am-
bulāt: placere deo nō possūt: z placere vel
le psumunt. Notandū autē q sacerdos q ē
cōcubinari manifestus ita q nulla possit
tergiuerfatōe celari suspensus ē ab officio
xxxij. dis. c. Preter. Et iō si celebrat ē irre-
gularis. c. j. de re iudicata. li. vj. Et etiā sus-
pensus ē a bñficio p rē in dīco. c. Preter.
cū Glo. Multi tñ doctores volūt q req-
ras mo. Actio: aliter n̄ sit suspensus ipō facto
nec incurrat irregularitātē. Sz p̄mū veri?
Et idē dic d̄ q̄cūq; inferiori a sacerdote sit
exercet actū cuiuscūq; ordīs vt notat arch.
in. c. Ad h. xxxij. dis. Et sol^o papa dispēn-
sat. c. j. de re iudicata. li. vj. et. c. j. de sentē. ex-
cōicatiois. li. vj. Et idē dic de q̄cūq; pctō
mortalī sic de fornicatiōe. fm do. Anto. in
c. Tra. de coha. de. et muli. Constitutio ei
penalis etiā q ad penā extendit ad casū si-
milē ex identitate rōnis si rō in ea p̄stitut-
one est exp̄ssa. vt in. l. His solis. l. de re
uo. dona. Nec p̄t dici q sit interpretatio ex-
tēsiua qz est pot̄? intensiua seu intellectiua
qz lex nō ē aliud q̄ ipa rō legi. vt pbat in
l. Non dubiū. l. de legib. Et q lex penal
extēdat si in ea ē scripta rō natural vel ciuī
lis tenet Bal. post Bar. Talis etiā sic no-
tor? pctōz tenet restituere fruct^o q̄s tūc p-
cipit de bñficio qz cū sit suspensus p̄inde ē
acti nō resideret qz nullū et inuile idē sunt
c. Inter corporalia de trāsla. p̄la. sic non rite
z non fieri paria iudicant. c. Veniēs de p-
sbyter^o nō bapti. Sc̄do p̄ statū laicorū
videam^o de illis q̄ sunt quasi mēbra iusti-
cie q̄ sunt iud. ces: aduocati: pcuratores: z
clientes zc. q̄ debēt eē iusticie z p̄itar^o p̄re-
tores. Qd etiā intelligi p̄t d̄ iudicib^o ec-
clesiastic^o z aduocatis: norarijs: et h̄mōi.
videant si tales sint q̄les esse debent. Ler-
te vt h̄? Hierē. vij. A minimovsq; ad ma-
ximū oēs auariciā sequunt^o: et a p̄pheta vj
qz ad sacerdotē cūcti faciūt mēdaciū. Itē
videam^o statū subditoz: famuloz: et mer-

cenarioz q̄ fideliter debēt laborare. Item
statū dñoz aut patrūfamilias q̄ suis fuit
tib^o mercedē debent fidelit^o soluere. Naz vt
h̄? Eccl. xxxij. Qui defraudat mercedēz
m^o cenarij z q̄ effundit sanguine: frēs sūt
Tertio gñaliter p̄ statū ch̄tianoz q̄ de-
bent eē fraterne charitat^o amatores Joā.
xij. In h̄ cognoscent oēs q̄ discipuli mei
estis: si dilectiōem habueritis ad inuicem
Et oīno debēt eē diuioz mandatoz et ec-
clesiasticorū obfuoatores: alias nō sūt ra-
les q̄les esse debent. Vñ Nis dicebat Jo.
xij. Si diligit^o me mandata mea fuatē.
O deus quot sunt trasgressores. Lei te rē
mendū est q̄ sint n̄ulto plures q̄ observa-
tores. et sic plures damnandi q̄ saluandi
Exemplū legit q̄ qdam cancellari^o zc.
Vide dñica. ij. post pasca ser. j.
Tertius ar. Aud. zc Non credat sal-
uari nisi ch̄stovere seruitatis. Vide
te ḡ nescitis sicut scribe et pharisei q̄ cū si-
mulatione deo fuitbant. Consciēt^o enim
erit in curia dei sic instrumentū si p̄directū
p hereditate petenda. Si autē instrumētū
inuenit falsū in aliq̄ sui p̄torūz reprobat
nisi p̄bet. l. de p̄bationib^o. l. penul. et. ff. d̄
fide instru. l. ij. Vñ. xxvij. q. j. c. Om̄is. s.
Et his. De qd fit p̄ conscientia edificat ad
gehennā. Pone casum iuxta legē z appli-
ca notando illud Ro. ij. Testimoniū illis
reddente p̄scia ipoz zc. q̄q̄ forte aliud oñ
derint exteri^o zc.

Dñica. vj. post Trinitatis
Sermo. ij.

Nisi abunda-
uerit zc. Consepulti em̄ sum^o
cum illo per baptismū in mor-
tem vt quo surrexit ch̄stus a mortuis p
gloriam patris ita et nos in nouitate vite
ambulemus Rho. m. vj. Si sic fecerimus
abundabit iusticia nostra plus q̄ scriba-
rum et phariseorum. Ibi autem sunt tria
notanda.
Primū nostre iustificatiōis mēoanda
ppositio. Consepulti em̄ sum^o zc.
Sc̄dm̄ ppositiōis notāda conclusio. vt
nos in nouitate vite ambulem^o